

การถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและ ผู้สูงอายุในล้านนา*

CREATIVE QUILT ART LEARNING ENHANCEMENT FOR YOUTH AND ELDERLIES IN LANNA PROVINCES

ชลธิชา จิรภักพงษ์

Chonthicha Jirapakpong

พระครูปริยัติวรารกร

Phrakhrupariyetwarakron

อรอนงค์ วูวงศ์

Onanong Woowong

เกรียงศักดิ์ ฟองคำ

Kriengsak Fongkam

พระอนุสรณ์ กิตติวัฒน์

Phra Anusorn Kittiwanno

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae campus, Thailand

E-mail: Praanusorn-2009@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ได้แก่ การวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ประธานกลุ่มหรือตัวแทน ผู้ประกอบผ้าต้นมือ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ หอการค้าจังหวัดแพร่ ผู้ประกอบการผ้าต้นมือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พัฒนาชุมชน วัฒนธรรมจังหวัด อุตุสภกรรมจังหวัด ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้รู้ในด้านศิลปะ จำนวน 10 คน ผู้ให้ข้อมูลเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ เยาวชน และผู้สูงอายุ จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 75 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บในการข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ และชุดปฏิบัติการการสร้างสรรคศิลปะผ้าต้นมือ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพิจารณาประเด็น

* Received 30 December 2020; Revised 11 January 2021; Accepted 27 January 2021

หลักและแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่เป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุก่อนการอบรมและหลังการอบรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยความรู้หลังการอบรมมีระดับความคิดเห็นมากกว่าก่อนการอบรม นอกจากนี้จะเป็นการเพิ่มรายได้และยกระดับเศรษฐกิจชุมชนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมเยาวชนให้เกิดการวางแผนและสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืน

คำสำคัญ: การถ่ายทอดผลงาน, ศิลปะเชิงสร้างสรรค์, เยาวชนและผู้สูงอายุ

Abstract

This study aimed to pass on knowledge and skills in terms of creative quilt artworks to youth and elderlies. The mixed methods research designs were integrated in this study such as documentary research, qualitative and quantitative research, as well as participatory action research. The 5 keys informants used in the interview consisted of presidents and representatives of quilt art group, quilt art traders, community leaders, and local scholars. Additionally, the 10 participants used in focus group discussion were quilt art traders, experts of quilt art design, and officers from Phrae Chamber of Commerce, Provincial Administrative Organization, Tourism Authority of Thailand, Provincial Community Development Office of Phrae, Phrae Provincial Cultural Office, and Phrae Provincial Industry Office. The 60 subjects consisted of quilt art traders, youth, and elderlies were used in data collection processes of action research, to help understand the contexts and participants' ideas. The keys informants totaling 75 people. The research instruments were in - depth interview and focus group discussion relating to learning enhancement of creative quilt art as well as and quilting short course public training. Data analysis was done using content analysis through the consideration of main issues and dividing those into sub - issues. The results revealed that as knowledge and skills of creative quilt artworks were transmitted to youth and elderlies, they could create creative new products, which presented their local identities and met the customers' needs. Moreover, the finding indicated that their opinion and attitude' s level towards creative quilt artworks transmission,

before and after the short course public training, was different at statistical significance level of 0.01. Most importantly, passing on knowledge of creative quilt artworks not only enhanced economic and community development, but also made youth in community realize the importance of their local wisdom, leading to sustainable inheritance.

Keywords: Passing on Artworks, Creative Art, Youth and Elderlies

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชนอย่างมีจำกัด ส่วนหนึ่งเป็นการแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบออนไลน์อันไร้ซึ่งขีดจำกัดที่เกิดขึ้น ทำให้เราสามารถเชื่อมโยงและสื่อสารกันได้อย่างสะดวกสบายและรวดเร็วทันใจมากขึ้น เป็นโลกที่ไร้ขอบเขตพรมแดน ซึ่งทั่วโลกต่างก็ให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาให้ทันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น รัฐบาลจึงวางนโยบายและกำหนดแผนการพัฒนาศึกษาไว้ล่วงหน้า และให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง มีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคณะผู้สูงวัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน สร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เข้าถึงทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่องและสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้องค์ความรู้ที่หลากหลายทั้งเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านดิจิทัลและด้านวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับคนต่างวัยและส่งเสริมให้ชุมชนสามารถให้แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน และ 3) ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้พัฒนาองค์ความรู้จากประสบการณ์ชาวบ้าน และมีการจัดการองค์ความรู้เพื่อพัฒนาคณะในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ทำให้มองเห็นถึงความสำคัญและการเรียนรู้ในเรื่องของอาชีพ และเศรษฐกิจชุมชนผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งอาศัยทุนทางวัฒนธรรม คือ ภาษา วรรณกรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง แนวทางปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล งานช่างฝีมือดั้งเดิม ความรู้และแนวทางปฏิบัติ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2555)

กระบวนการการจัดการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำมาพัฒนาเพื่อยกระดับให้เกิดประสิทธิภาพและศักยภาพของชุมชน บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ คือ 1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้ เพื่อนำมาผสมผสานประยุกต์เข้ากับนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 2) “ปรับปรุงปัจจุบัน” จากโครงสร้างพื้นฐานสู่ออนาคต 3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการพัฒนาคนรุ่นใหม่ตามแนวยุทธศาสตร์เพื่อต่อรอยกับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) การเรียนรู้ เป็นการดำเนินการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระต่าง ๆ สร้างเจตคติทำให้เกิดผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมายปลายทาง และวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมายหากบุคคลมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ดีและเหมาะสมกับตน บุคคลนั้นก็ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระหรือกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างกระจ่างและลึกซึ้ง โดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการสะสมแสวงหามาทั้งหมดไปถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ความรู้ที่พัฒนาแพร่กระจายไปสู่บุคลากรที่เป็นเป้าหมาย ในกระบวนการถ่ายทอดความรู้นั้นแต่ละอย่างก็มีเป้าหมายแตกต่างกันไป (ทิตินา แคมมณี, 2554)

ความสำคัญของการเรียนรู้เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนโดยอาศัยองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นตัวตั้ง และเกิดการเรียนรู้ระหว่างเยาวชนกับผู้สูงอายุโดยการร่วมคิดร่วมทำร่วมกันสอดคล้องกับหลักการของ Beauchamp, G. A. ที่ได้กล่าวถึงการมีหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรให้ผู้มีส่วนร่วมและเสนอแนวคิด สร้าง และพัฒนาหลักสูตรขึ้นเองโดยอาศัยแนวคิดที่มีความเป็นดั้งเดิมจากบรรพบุรุษมาจัดระเบียบองค์ความรู้โดยให้ทุกคนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความจำเป็น ดังนี้ 1) ตอบสนองความต้องการของชุมชน 2) มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้เกิดความสมดุล 3) นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 4) ใช้เป็นฐานคิดในการแก้ปัญหาชีวิตสร้างความตระหนัก รักหวงแหนร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (Beauchamp, G. A, 1984) ทั้งนี้การส่งเสริมการเรียนรู้ผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน โดยมีขั้นตอนดังนี้ การสำรวจพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน รวบรวมปราชญ์ชาวบ้านและประชาชนประชุมร่วมกันวางแผนเพื่อยกระดับและพัฒนาสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของตลาด กำหนดรูปแบบหรือออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ อบรมและส่งเสริมประชาชนและเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้ และติดตามความต้องการของผู้บริโภคเพื่อนำข้อมูลกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับยุคสมัยมากขึ้น

บ้านต้นไคร้ ตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กเกี่ยวกับผ้าต้นมือ ที่เกิดจากเรียนรู้และสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ขณะเดียวกันผ้าต้นมือยังไม่เป็นที่รู้จักในท้องตลาดและความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ภูมิปัญญาหรือความรู้ในเรื่องของการทอผ้าต้นมือเป็นเพียงความรู้ที่ผ่านการอบรมระยะสั้น

ผ่านการสาธิตบ้างบางขั้นตอน ประกอบกับความสนใจของเยาวชนที่ให้ความสำคัญน้อยลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาดังกล่าวให้หายไปจากชุมชนในอนาคต เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือได้อยู่คู่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ชุมชนต้องมีการวางแผนและพัฒนาองค์ความรู้ผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้มรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษได้มีการสืบทอดต่อไป โดยการปลูกฝังให้เยาวชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ รู้จักคุณค่า และอนุรักษ์สืบทอดต่อไป และเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งภายใต้รูปแบบที่หลากหลายเชิงศิลปะสร้างสรรค์ผ่านผ้าต้นมือ

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาวิจัยการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุ โดยศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานผ้าต้นมือ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าต้นมือ และกระบวนการในการถ่ายทอดสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาส่งเสริมและบูรณาการงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือไปสู่พื้นที่ทางสังคมและสาธารณะอันนำไปสู่การเพิ่มรายได้ของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุในล้านนา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) แบ่งออกเป็น

2.1 เชิงคุณภาพ

2.1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ ได้แก่ ประธานกลุ่มหรือตัวแทน จำนวน 1 คน ผู้ประกอบผ้าต้นมือ จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

2.1.2 ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าต้นมือ ได้แก่ หอการค้าจังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน ผู้ประกอบการผ้าต้นมือ จำนวน 2 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน พัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1 คน อุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน 1 คน ปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้รู้ในด้านศิลปะ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

2.2 เชิงปฏิบัติการ

ผู้ให้ข้อมูลในการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ เยาวชนและผู้สูงอายุ รวมทั้งสิ้น 60 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interviews) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญในการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ

3.2 การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Groups Discussion) โดยดำเนินการสนทนากลุ่มย่อยระหว่างผู้วิจัย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ และตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจผ้าต้นมือ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุ และแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุ

3.3 ชุดปฏิบัติการการสร้างสรรค์ศิลปะบนผ้าต้นมือ โดยดำเนินการทดลองปฏิบัติกับผู้สูงอายุและเยาวชน เพื่อถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมการวิจัย

1.1 การศึกษาข้อมูลชุมชน สร้างความสัมพันธ์รู้จักความคุ้นเคยและเข้าใจว่า การมาทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อต้องการศึกษาเรื่องอะไร ชุมชนจะมีบทบาทต่อการศึกษายังไง สภาพของชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะผ้าต้นมือ ตลอดจนปัจจัยส่งเสริม และอุปสรรคการเสริมสร้างการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ

1.2 ดำเนินการประสานงานผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย

1.3 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 ประสานผู้เข้าร่วมกิจกรรม และกำหนดวันเวลาและสถานที่ดำเนินกิจกรรม

ระยะที่ 2 การลงมือปฏิบัติในการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดล้านนา

2.1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุ ศึกษารูปแบบศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่หลักที่มีรูปแบบงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการยอมรับ ค้นหาแนวทางออกแบบและการพัฒนารูปแบบผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ โดยให้ผู้เข้าร่วมการประชุมร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อออกแบบและการพัฒนารูปแบบผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ และหาแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรและร่วมกันสรุปภาพรวม

2.2 ปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ ตามรูปแบบผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ โดยปราชญ์ท้องถิ่นและผู้รู้ในด้านสาขาศิลปะ เป็นระยะเวลา 20 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดของกิจกรรมดังนี้

2.2.1 ให้ความรู้ในเรื่องของผ้าต้นมือ ศิลปะ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ แนวทางในการพัฒนาศิลปะในพื้นผ้าโดยวิทยากรปราชญ์ท้องถิ่นและผู้รู้ในด้านสาขาศิลปะให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ จำนวน 4 ชั่วโมง

2.2.2 ลงมือฝึกปฏิบัติออกแบบงานศิลปะบนพื้นผ้า โดยนำความรู้ทางด้านศิลปะ วิถีชีวิตของชุมชน การใช้สีธรรมชาติ มาประยุกต์เพื่อออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ จำนวน 4 ชั่วโมง

2.2.3 ปฏิบัติจริงโดยกำหนดประเภทของผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือ ที่ให้กลุ่มเป้าหมายออกแบบและปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และตอบสนองความต้องการของตลาด จำนวน 8 ชั่วโมง

2.2.4 การคัดเลือกผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ สวยงามนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนโดยปราชญ์ท้องถิ่น และผู้รู้ในด้านสาขาศิลปะ ซึ่งมีเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา คือ รูปแบบผลงาน การนำใช้ประโยชน์ ความทันสมัย ความละเอียด ความประณีต ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ชั่วโมง

2.2.5 การติดตามประเมินผลการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ โดยการสังเกตการณ์เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นประเมินความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อให้ทราบถึงทักษะและความรู้ที่เพิ่มขึ้นที่ได้จากการถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์สู่เยาวชนและผู้สูงอายุ จำนวน 2 ชั่วโมง

ระยะที่ 3 การถอดบทเรียนและสรุปโครงการวิจัย เป็นการถอดบทเรียนและสรุปโครงการวิจัยที่ได้จากการปฏิบัติการวิจัย เพื่อสรุปและนำเสนอรายงานการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.1.1 กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth interview) นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยวิธีการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major Pattern) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (Major Themes) มาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub - Themes) และหัวข้อย่อย (Categories) อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์

โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

5.1.2 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group discussion) นั้นผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย โดยได้ทำการถอดข้อความจากการบันทึกข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) อธิบายเป็นความเรียง

5.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้สำหรับเยาวชนและผู้สูงอายุก่อนได้รับการถ่ายทอดและหลังได้รับการถ่ายทอดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าต้นมือนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา โดยการวิเคราะห์สถิติ ค่า $t - test$

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย (รุ่ง แก้วแดง, 2541) ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนแบบแผนดำเนินชีวิตของบุคคลซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หรือสามารถแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตของคนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละยุคสมัย (อัจฉราภาณรัตน์, 2549) ด้วยการเรียนรู้ตลอดเวลาและต่อเนื่อง โดยอาศัยวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นตามช่วงวัย คือ วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็ก โดยใช้กิจกรรมการถ่ายทอดแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนและดึงดูดใจ และวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่โดยวิธีการบอกเล่า การสังเกต (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2548) การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาสานต่อ เป็นการประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย ถือว่าเป็นการเปลี่ยนผ่านจากศิลปะในยุคเก่ามาสู่ศิลปะยุคสมัยใหม่ เป็นการเสนอผลงานศิลปะตามความเป็นจริงในลัทธิเรียลลิสต์ซิม หรือการลอกเลียนแบบธรรมชาติสู่การเสนอศิลปะในรูปแบบที่แตกต่างออกไปตามแนวปัจเจกบุคคล ในเชิงสร้างสรรค์ (กิริติ บุญเจือ, 2545)

การที่จะทำ ศิลปะเชิงสร้างสรรค์ขยายวงกว้างจากแหล่งผลิตในชุมชนสู่พื้นที่สาธารณะและการสร้างสรรค์ให้มากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สร้างความรู้สึกหรือเจตคติที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่ผลลัพธ์และเป้าหมายปลายทางที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในสาระต่าง ๆ สร้างความรู้สึกหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้หรือการใช้วิธีการเรียนรู้ และเกิดผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมายปลายทาง เป็นวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมาย

หากบุคคลมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตน บุคคลนั้นก็ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระหรือกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างกระจ่างถ่องแท้ และลึกซึ้ง โดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การนำความรู้ที่ได้จากการสะสมแสวงหา มาทั้งหมดไปถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาจอยู่ในรูปของกระบวนการสื่อความหมาย การใช้สื่อเทคโนโลยี ฯลฯ มาช่วยให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ และเกิดการแลกเปลี่ยนหรือการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้น การถ่ายทอดความรู้ และการแบ่งปันความรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้ความรู้ที่พัฒนา มีการแพร่กระจายไปสู่บุคลากรที่เป็นเป้าหมาย ในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในแต่ละอย่าง ก็มีเป้าหมายแตกต่างกันไปใน 2 ลักษณะคือ เน้นประสิทธิภาพและเน้นประสิทธิผล (ยุทธานุ แซ่เตียว, 2547)

เมื่อโลกสมัยใหม่พัฒนาขึ้นมาในยุโรปช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ศิลปะก็พัฒนาไปสู่ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) ศิลปะสมัยใหม่ทางด้านทัศนศิลป์ได้ก่อให้เกิดศิลปะป๊อป “ป๊อปอาร์ต” (Pop Art) ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการก้าวสู่หลักคิดของศิลปะหลังสมัยใหม่ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2547) ศิลปะยุคสมัยใหม่ มุ่งเน้นความคิด การรับรู้ การตีความภาพความคิดในสมอง การนำเสนอที่สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สื่อแสดงออกทางศิลปะที่หลากหลาย เรียกว่า ศิลปะจินตทัศน์ ซึ่งศิลปะหลังสมัยใหม่ไม่ได้เกิดขึ้นเนื่องจากปรากฏการณ์ทางศิลปะเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลของความคิดทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมีลักษณะต่อต้านความคิดในช่วงเวลาศิลปะสมัยใหม่ (เด่นพงษ์ วงศาโรจน์, 2543) จากใจความเนื้อหาเบื้องต้นนำไปสู่แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของการใช้มรดกทางวัฒนธรรม และการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลความต้องการจากกลุ่มผู้บริโภค (ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา, 2559) ฉะนั้น หลักการและแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ ควรมีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เหมาะสมกับวัสดุในท้องถิ่น มีความสวยงาม อีกทั้งควรมีความแปลกใหม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค เป็นที่ยอมรับของสังคม ตามแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้บริโภคต้องออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดความยั่งยืนโดยการสร้างสรรค์ผลงานที่ก่อให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์ การผลิตด้วยทักษะฝีมือ มีความประณีต มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีความงาม และมีประโยชน์ในการใช้สอย (วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร, 2548) จากการทบทวนวรรณกรรมเอกสารที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การวางแผนและออกแบบกิจกรรม โดยมีผลของการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมผ้าต้นมือบ้านต้นไคร้ ตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยการสัมภาษณ์ การสนทนา

กลุ่ม และการทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานผ้าด้านมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมผ้าด้านมือบ้านต้นไคร้ เป็นการทำผ้าด้านมือในชุมชนเป็นอาชีพที่ถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น โดยเริ่มจากกลุ่มแม่บ้าน ได้เรียนรู้จากกลุ่มสตรีชาวคริสต์จักรสามัคคีธรรมที่ 5 และได้รับการว่าจ้างให้รับผ้ามาดัดที่บ้าน ปัจจุบันผ้าด้านมือกลายเป็นวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กมีการจัดการกลุ่มโดยประกอบด้วย การออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ และการถ่ายทอด ทั้งนี้วิสาหกิจผ้าด้านมือได้ขยายไปในชุมชนใกล้เคียง ซึ่งถือได้ว่าอาชีพการทำผ้าด้านมือได้รับการถ่ายทอดจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าด้านมือนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งการที่ยกระดับรายได้ของชุมชนจากผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่มีอยู่เดิมควรสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าด้านมือโดยผสมผสานระหว่างลวดลายที่ทันสมัยกับลวดลายดั้งเดิมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน จนกระทั่งได้แนวทางและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าด้านมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ โดยแบ่งขั้นตอนและกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ความรู้เรื่องผ้าด้านมือ เป็นกิจกรรมในการให้ความรู้เรื่องผ้าด้านมือ ศิลปะ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ แนวทางในการพัฒนาศิลปะในผืนผ้าให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีความรู้ และความเข้าใจถึงลักษณะของผ้าด้านมือ วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์ผ้าด้านมือ โดยวิทยากรปราชญ์ท้องถิ่นและผู้รู้ในด้านสาขาศิลปะ

กิจกรรมที่ 2 งานศิลปะบนผืนผ้า เป็นกิจกรรมการลงมือฝึกปฏิบัติออกแบบงานศิลปะบนผืนผ้า โดยนำความรู้ทางด้านศิลปะ วิถีชีวิตของชุมชน มาประยุกต์เพื่อออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ การสาดิตและลงมือฝึกปฏิบัติในการออกแบบบนผืนผ้า โดยนำความรู้ทางด้านศิลปะ วิถีชีวิตของชุมชน มาประยุกต์เพื่อออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 1 งานศิลปะสร้างสรรค์บนผ้าด้านมือ

กิจกรรมที่ 3 สร้างผลิตภัณฑ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงโดยกำหนดประเภทของผลิตภัณฑ์ผ้าด้านมือ ที่ให้กลุ่มเป้าหมายออกแบบและปฏิบัติ เช่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องประดับ เครื่องนุ่งห่ม เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และ

ตอบสนองความต้องการของตลาด โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่มุ่งให้ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับแนวคิดศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น

ภาพที่ 2 สร้างผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือ

กิจกรรมที่ 4 การคัดเลือกผลงาน เป็นกิจกรรมที่คัดเลือกผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์สวยงาม นำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาคือ รูปแบบผลงาน การนำไปใช้ประโยชน์ ความทันสมัย ความละเอียด ความประณีต ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ได้ผลงานสำเร็จรูป

ภาพที่ 3 การคัดเลือกผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือ

กิจกรรมที่ 5 การติดตามประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมการติดตามประเมินผล การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือของเยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่มล้านนา โดยการสังเกตการณ์เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นประเมินความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าต้นมือ นำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้ทราบถึงทักษะและความรู้ที่เพิ่มขึ้นที่ได้จาก

การถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์สู่เยาวชนและผู้สูงอายุ
ดังตารางที่ 1

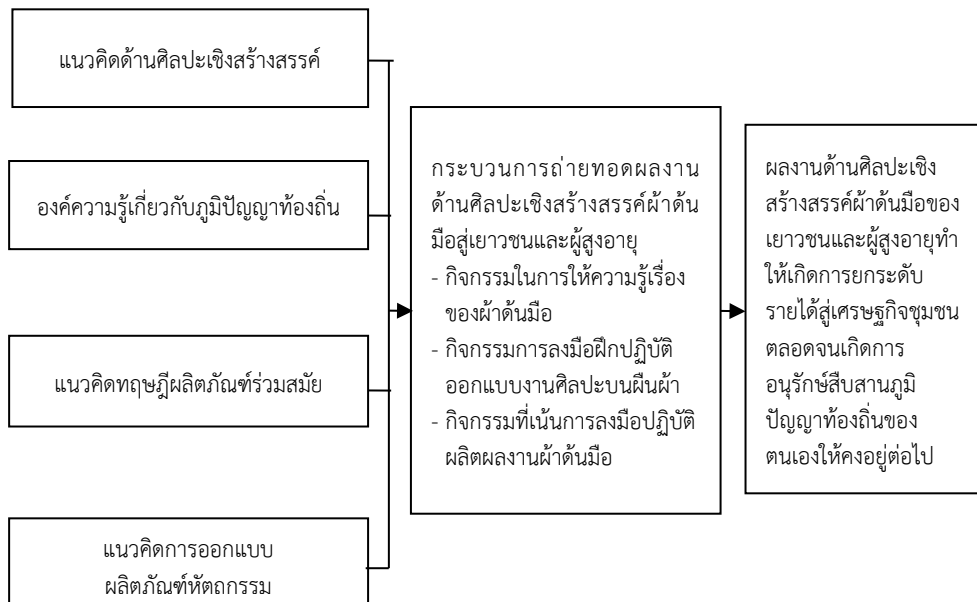
ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอด
ผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าดันมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ ก่อนการอบรมและหลัง
การอบรม

ที่	ด้าน	ระดับความคิดเห็น				t - test
		ก่อนเข้ารับการอบรม		หลังเข้ารับการอบรม		
		μ	σ	μ	σ	
1	ด้านการผลิต	3.30	0.67	4.10	0.40	- 6.032**
2	ด้านการออกแบบลวดลาย	2.96	0.81	3.80	0.42	- 7.067**
3	ด้านพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	2.98	0.77	3.65	0.64	- 5.111**
4	ด้านการนำความรู้ไปใช้และการถ่ายทอด	3.13	0.65	3.74	0.36	- 6.275**
	รวมเฉลี่ย	3.09	0.67	3.77	0.39	- 6.642**

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะ
เชิงสร้างสรรค์ผ้าดันมือของเยาวชนและผู้สูงอายุ ก่อนการอบรมและหลังการอบรม
มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความรู้หลังการอบรม
มีระดับความคิดเห็นมากกว่าก่อนการอบรม

อภิปรายผล

การถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าดันมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่ม
จังหวัดล้านนา พบว่า การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้สู่ผู้สูงอายุและเยาวชนมุ่งพัฒนา
กระบวนการผลิตด้านศิลปะสร้างสรรค์ผลงานผ้าดันมือ โดยมีการให้ความรู้ในเรื่องของผ้าดันมือ
รูปแบบของผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนในการผลิต ลงมือฝึกปฏิบัติออกแบบงานศิลปะบนผืนผ้า
ปฏิบัติจริงโดยการผลิตผ้าดันมือ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และตอบสนอง
ความต้องการของตลาด โดยมุ่งให้ความสำคัญการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาผสมผสานกับ
แนวคิดศิลปะเชิงสร้างสรรค์ มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์
นำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่า
ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรี ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่ม
มูลค่าของวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยองค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้ การสะสมข้อมูล
การออกแบบและความแตกต่าง การระดมสมอง ความมีประโยชน์ การจัดการความรู้
การยอมรับผลิตภัณฑ์ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และองค์กรแห่งการ (ศศิพร ต่ายคำ และ
นรินทร์ สังข์รักษา, 2558) ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การลงพื้นที่สำรวจ และการลงมือ
ปฏิบัติระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงกระบวนการดังนี้

ภาพที่ 4 การถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุ
ในกลุ่มจังหวัดล้านนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การถ่ายทอดผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าต้นมือสู่เยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดล้านนา เป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการโดยมีการให้ความรู้ในเรื่องของผ้าต้นมือ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือ ลงมือฝึกปฏิบัติออกแบบงานศิลปะบนผืนผ้า ปฏิบัติจริงโดยการผลิตผ้าต้นมือ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และตอบสนองความต้องการของตลาด โดยให้ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกับแนวคิดศิลปะเชิงสร้างสรรค์ มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์นำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน โดยมีประเด็นข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือควรถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันหรือระหว่างชุมชนที่ผลิตผ้าต้นมืออย่างสม่ำเสมอส่งผลให้เกิดทางเลือกใหม่ในการผลิตภัณฑ์สินค้าและการตลาดยิ่งขึ้น ควรศึกษาความต้องการของผู้บริโภคเพื่อสร้างแนวทางในการส่งเสริมธุรกิจชุมชนนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่า อันนำไปสู่การจัดการห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New Network Value Chain) ของสินค้า องค์กรภาครัฐและเอกชนควรวางแผนนโยบายระดับชุมชนในระยะยาว โดยการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของสินค้าในพื้นที่ (Value Supply) เพื่อช่วยขับเคลื่อนอาชีพและกระจายรายได้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2555). 9 สิ่งควรรู้กับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. วารสารวัฒนธรรม, 51(3), 66-67.
- กীরติ บุญเจือ. (2545). ปรัชญาหลังนวยุค แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2548). วิเคราะห์ภูมิปัญญาอีสาน. กาศสินธ์: สำนักพิมพ์ จินตทัศน์ การพิมพ์.
- เด่นพงษ์ วงศาโรจน์. (2543). แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัย, ในศิลปะวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.
- ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา. (2559). ผลิตรายณ์ที่หัตถกรรมกับการพัฒนาสู่สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 36(1), 71-73.
- ทศนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา แซ่เตียว. (2547). การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ สร้างองค์กรอัจฉริยะ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). การนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. (2548). หลักการและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณ์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท อาร์แอนด์ ปรีนจำกัด.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). ศิลปะหลังสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: อีแอนด์ไอคิว.
- ศศิพร ต่ายคำ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรี. Veridian E - Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(1), 611-616.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2549). รวมภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- Beauchamp, G. A. (1984). Curriculum Theory. (3rd ed.). Illinois: The Kagg Press.